

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำกับความสามารถในการบริหารของผู้ป่วย
ของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร

ร.ศ.อ.หญิง สฤลพร สังวรกาญจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-736-6

012107

1756458X

THE RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP STYLES AND ABILITIES
IN WARD MANAGEMENT OF HEAD NURSES IN GOVERNMENT HOSPITALS
BANGKOK METROPOLIS

Pol.Capt. Sakunporn Sungvoragarn, 1952-

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Nursing Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำกับความสามารถ
ในการบริหารหอผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาล
ในกรุงเทพมหานคร

โดย

ร.ศ.อ.หญิง สกมลพร สังวรกาญจน์

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย ทิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โททกานนท์)

.....
.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

.....
.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณไชติ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำกับความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร
ชื่อนิพนธ์	ร.ศ.อ.หญิง สกฤพร สังวรกาญจน์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์
ภาควิชา	พยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา	2528

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำ ระดับความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วย รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำกับความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วย ของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรจริงทั้งหมดซึ่ง เป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร จำนวน 11 แห่ง รวมหัวหน้าหอผู้ป่วยทั้งสิ้น 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่แบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำและแบบสอบถามการปฏิบัติงานด้านการบริหารหอผู้ป่วย

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติหลายวิธี ได้แก่ หาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที และค่าสหสัมพันธ์โดยใช้สถิติทดสอบ The Fisher Exact Test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่รับสมมติฐานที่ว่า "ลักษณะความเป็นผู้นำกับความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีความสัมพันธ์กัน"

2. หัวหน้าหอผู้ป่วยแต่ละคนแสดงออกถึงลักษณะความเป็นผู้นำทั้ง 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย แบบอิตาเลียน และแบบปล่อยตามสบาย แต่คะแนนในลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงที่สุด

3. เมื่อจำแนกหัวหน้าหอผู้ป่วยตามกลุ่มลักษณะความเป็นผู้นำพบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.82) อยู่ในกลุ่มลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย

4. ระดับความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีเพียง 2 ระดับ คือ ระดับความสามารถสูง และ ระดับความสามารถปานกลาง ไม่มีผู้ใดที่มีความสามารถต่ำเลย

5. หัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย แต่มีระดับความสามารถในการบริหารงานต่างกัน คือ ระดับความสามารถสูง กับ ระดับความสามารถปานกลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ ความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วยไม่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วย

Thesis Title The Relationship Between Leadership Styles
and Abilities in Ward Management of Head
Nurses in Government Hospitals in Bangkok
Metropolis

Name Police Captain Sakumporn Sungvoragarn

Advisor Assistant Professor Somkit Raksasataya

Department Nursing Education

Academic Year 1985

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the leadership styles and abilities in ward management of head nurses in government hospitals in Bangkok metropolis. The research also covered the studies of the relationship between the leadership styles and abilities in ward management of head nurses in government hospitals in Bangkok metropolis.

The selected samples were one hundred and sixty-nine head nurses from 11 government hospitals in Bangkok metropolis. The research instruments were two forms of questionnaire, one was leadership styles, and the other form was abilities in Ward Management. Various statistical methods namely the percentages, the mean, the standard deviation, the Fisher's exact test, and ^d t-test were used for data analysis.

The Majors Findings

1. There was no relationship between leadership styles and abilities in ward management of head nurses at 0.05 statistical significant level. Therefore the hypothesis was not accepted.

2. The head nurses expressed three leadership styles : democratic, autocratic, and laissez-faire. The score of democratic leadership style was highest.

3. Almost head nurses (98.82 percent) were democratic Leadership Style.

4. There were only two ability levels in ward management of head nurses, the highest level and the middle level. There was no lowest level.

5. All head nurses were democratic leadership style in two ability levels, the difference was at 0.001 statistical significant level. That was the abilities in ward management did not concern with the leadership styles of head nurses.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ ที่ได้กรุณาเป็นประธานในการสอบ และได้ให้คำแนะนำที่ดีในระยะเวลาของการ เขียนโครงร่าง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณณโชติ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับการใช้สถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

และที่ไม่อาจจะลืมได้ เพราะการทำวิจัยครั้งนี้อาจไม่สำเร็จหากไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา คือ พ.ศ.อ.หญิง จิตต์สุนันท์ ทิมพ่วงศ์ หัวหน้างานพยาบาล โรงพยาบาลตำรวจ รวมทั้งเพื่อน ๆ และผู้ร่วมงาน ที่ได้ช่วยเหลือทั้งร่างกายและแรงใจ ด้วยดีตลอดเวลาของการวิจัย

อนึ่ง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณหัวหน้าแผนกการพยาบาลทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี รวมถึงหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จึงทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

ร .ศ .อ.หญิง สกมลพร สัจวารกาญจน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ปัญหาในการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
ความจำกัดของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
3. วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิจัย	43
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	64
ประวัติผู้วิจัย	104

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนหัวหน้าหอผู้ป่วยที่เป็นประชากรจำแนกตามโรงพยาบาล	36
2. จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามอายุ ระยะเวลาที่ ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าหอผู้ป่วย และวุฒิทางการศึกษาพยาบาล	44
3. ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะความ เป็นผู้นำ แยกแต่ละแบบ	46
4. จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหอผู้ป่วยจำแนก เป็นรายกลุ่มลักษณะความ เป็นผู้นำ	47
5. จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหอผู้ป่วยจำแนกตามระดับความสามารถในการ บริหารหอผู้ป่วย	48
6. ค่าคะแนน เฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถในการ บริหารหอผู้ป่วย	49
7. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความ เป็นผู้นำกับความสามารถในการบริหาร หอผู้ป่วย	50
8. เปรียบ เทียบความแตกต่างของระดับความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วย เฉพาะ กลุ่มที่มีลักษณะความ เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย	51